

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 24.10.2003
KOM(2003) 624 lopullinen

2003/0246 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN PERUSTELU

1.1. Yleiset näkökohdat

Tällä direktiiviehdotuksella, joka koskee muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa, on kahtalainen tavoite. Sen tavoitteena on edistää *tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimuksen* (jäljempänä 'Århusin yleissopimus') täytäntöönpanoa. Toiseksi sillä korjataan joitakin ympäristölainsäädännön soveltamisen valvonnassa esiintyviä puutteita.

Århusin yleissopimuksessa, jonka Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot allekirjoittivat 25. kesäkuuta 1998, on kolme pilaria. Ensimmäisellä pilarilla yleisölle myönnetään oikeus saada ympäristöä koskevaa tietoa. Toisella pilarilla sille myönnetään oikeus osallistua päätöksentekoon. Kolmannella pilarilla sille taataan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa, toisin sanoen oikeus panna vireille hallinto- ja tuomioistuimenmenettelyjä yksityishenkilöiden ja viranomaisien toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jos nämä ovat ympäristölainsäädännön vastaisia. Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi on jo annettu kaksi direktiiviä: ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta 28 päivänä tammikuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY¹ sekä yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta 26 päivänä toukokuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY².

Tämän direktiiviehdotuksen yhtenä tavoitteena on poistaa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa esiintyviä puutteita. Puutteet on tunnettu jo useiden vuosien ajan³. Euroopan unionin tasolla on painotettu useaan otteeseen, että yleisö olisi saatava osallistumaan ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvontaan⁴. Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa esiintyvät puutteet johtuvat muun muassa siitä, että yksityisellä sektorilla ei ole taloudellista intressiä valvoa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa. Tilanne on päinvastainen kuin yhteisön lainsäädännön muilla aloilla, esimerkiksi sisämarkkina- ja kilpailulainsäädännön alalla, joilla talouden toimijat vaativat lainsäädännön asianmukaista soveltamista. Ympäristölainsäädännön puutteellinen täytäntöönpano voi kuitenkin vääristää sisämarkkinoiden toimintaa luomalla erilaiset kilpailuedellytykset talouden toimijoille. Toimijat, jotka eivät täytä ympäristövelvoitteitaan,

¹ EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.

² EUVL L 156, 25.6.2003, s. 17.

³ Ks. komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteisön ympäristölainsäädännön voimaan saattaminen, KOM(96) 500. Ensimmäinen vuosittainen selvitys yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanosta ja soveltamisen seurannasta, SEK(1999) 592, 27.4.1999. Toinen vuosittainen selvitys yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanosta ja soveltamisen seurannasta, SEK(2000) 1219, 13.7.2000. Kolmas vuosittainen selvitys yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanosta ja soveltamisen seurannasta, SEK(2002) 1041, 1.10.2002.

⁴ Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1600/2002/EY, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2002, kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta (EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1).

voivat joissakin jäsenvaltioissa saada taloudellisia etuja, joista ympäristölainsäädäntöä noudattavat toimijat jäävät paitsi.

Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvonta lankeaa näin ollen pääasiallisesti viranomaisille ja riippuu useista tekijöistä, kuten viranomaisten käytössä olevista resursseista ja ympäristönsuojelun täytäntöönpanon poliittisesta painoarvosta. Tästä johtuvien erojen vuoksi jäsenvaltioiden järjestelmät poikkeavat suuresti toisistaan, mikä johtaa siihen, että ympäristönsuojelun taso vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Erot aiheuttavat usein kiistoja jäsenvaltioiden välillä etenkin, kun on kyse kansainvälisten vesistöjen suojelusta, ilmanlaadusta tai pilaavien aineiden päästöistä rajojen yli.

Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa esiintyvät puutteet johtuvat myös liian usein siitä, että asiavaltuus rajoittuu henkilöihin, joita ympäristölainsäädännön rikkominen suoranaisesti koskee. Yksi tapa parantaa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa on varmistaa, että ympäristöjärjestöillä on oikeus panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä ympäristöasioissa. Käytännön kokemus on osoittanut, että asiavaltuuden myöntäminen valtioista riippumattomille ympäristöjärjestöille voi edistää ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa.

1.2. Ehdotuksen ympäristötavoitteet

EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan mukaan yhteisön yhtenä päämääränä on edistää ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista. Sen vuoksi yhteisön toimintaan on perustamissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan sisällyttävä ympäristöpolitiikka, jolla myötävaikutetaan perustamissopimuksen 174 artiklassa painotettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Nämä tavoitteet ovat

ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen

ihmisten terveyden suojelu

luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö

sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ongelmiin.

Tällä ehdotuksella pyritään vahvistamaan ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa ja siten myös ympäristönsuojelua. Tehokkaalla täytäntöönpanolla varmistetaan, ettei ympäristölainsäädäntö ole pelkkää teoriaa, vaan sitä myös sovelletaan käytäntöön. Lisäksi on muistettava, että ympäristölainsäädäntö tuottaa toivottuja tuloksia vain, jos se pannaan täytäntöön koko Euroopan unionissa. Tällä ehdotuksella varmistetaan yhteisön lainsäädännön ja Århusin yleissopimuksen määräysten yhdenmukaisuus, jotta yhteisö voisi ratifioida kyseisen sopimuksen.

2. OIKEUSPERUSTAN VALINTA JA PERUSTELU

Kuten edellä todettiin, ehdotuksen tavoitteena on edistää EY:n perustamissopimuksen 174 artiklassa määriteltyjen yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Sen vuoksi ehdotus perustuu perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohtaan.

3. TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

3.1. Mitkä ovat suunnitellun toimen tavoitteet yhteisön velvoitteiden kannalta?

Allekirjoittamalla Århusin yleissopimuksen yhteisö sitoutui tehostamaan ympäristöpolitiikkaansa erityisesti lisäämällä ympäristövalistusta ja yleisön osallistumista päätöksentekoon. Yleissopimuksen allekirjoittaminen ja edessä oleva ratifiointi edellyttävät, että yhteisö mukauttaa lainsäädäntönsä yleissopimuksen vaatimuksiin. Århusin yleissopimuksen ratifiointi kuuluu yhteisön ensisijaisiin poliittisiin tavoitteisiin.

Århusin yleissopimuksen allekirjoittaminen asettaa Euroopan yhteisölle velvoitteita, jotka edellyttävät oikeudellisesti sitovaa asiakirjaa "muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa". Yhteisö ei voi täyttää velvoitteitaan, jollei se varmista, että kansalaisilla ja valtioista riippumattomilla järjestöillä on vaaditut muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudet, kun on kyse yhteisön lainsäädännöstä. Jotta nämä oikeudet voitaisiin myöntää yhdenmukaisella tavalla koko Euroopan unionissa, yhteisön on asetettava yhteiset vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat kaikkia jäsenvaltioita.

EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan mukaan yhteisön yhtenä tehtävänä on edistää ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista. Perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan yhteisö on toimivaltainen toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet perustamissopimuksen 174 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteisö onkin kehittänyt huomattavan säännösten ympäristöalalla. Lisäksi sen tehtävänä on luoda edellytykset, joilla varmistetaan säännösten soveltaminen. Näin ollen sen on annettava tarvittavat menettelysäännökset.

Tämän direktiiviehdotuksen tavoitteena on parantaa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa ja korjata siinä esiintyvät puutteet. Ympäristönsuojelun hyväksi toimivien ryhmien muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden laajentamisella on useita myönteisiä vaikutuksia. Merkittävin niistä on se, että ympäristölainsäädännön *soveltaminen käytäntöön* paranee yleisesti. On todennäköistä, että muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen turvaututaan käytännössä vasta viimeisenä keinona, mikä edistää ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa. Ottaen huomioon, että ympäristölainsäädännöllä ei saavuteta toivottuja tuloksia, jollei sen täytäntöönpanoa varmisteta koko unionissa, on ratkaisevan tärkeää huolehtia siitä, että ympäristölainsäädännön noudattamista voidaan tutkia uudelleen tuomioistuimessa.

Euroopan unionin laajentuminen lisää vielä näiden näkökohtien painoarvoa. Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa koskevilla säädöksillä edistetään yhteisön säännösten täytäntöönpanoa epäilemättä myös unionin jäsenyyteen valmistautuvissa maissa.

3.2. Mikä on ongelman ulottuvuus yhteisössä?

Tämä ehdotus on jatkoa prosessille, jonka tavoitteena on muuttaa viranomaisten suhtautumista avoimuuteen. Prosessi aloitettiin ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta 7 päivänä kesäkuuta 1990 annettulla neuvoston direktiivillä 90/313/ETY⁵, minkä jälkeen sitä on jatkettu muilla säädöksillä. Tuorein säädös on direktiivi 2003/35/EY yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta.

⁵ EYVL L 158, 23.6.1990, s. 56.

Tämä prosessi perustuu pääasiallisesti Euroopan yhteisön velvoitteeseen mukauttaa yhteisön ympäristölainsäädäntö Århusin yleissopimuksen määräyksiin. Laajentamalla ympäristöasioihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta täytetään yleissopimuksen kolmanteen pilariin liittyvät vaatimukset, jolloin Euroopan yhteisön on helpompi ratifioida kyseinen sopimus.

Ehdotetulla direktiivillä pyritään myös korjaamaan ympäristölainsäädännön soveltamisessa esiintyvät puutteet. Yhteisön lainsäädännössä on keskitytty pääasiallisesti aineellisen ympäristölainsäädännön muuttamiseen. Menettelysäännökset ja mekanismit, joiden tavoitteena on varmistaa ympäristölainsäädännön tehokas soveltaminen, vaihtelevat kuitenkin huomattavan paljon jäsenvaltiosta toiseen. Tämä ja muut tekijät ovat aiheuttaneet huomattavia eroja ympäristölainsäädännön soveltamisessa käytäntöön.

3.3. Miten asia voidaan ratkaista tehokkaimmin: yhteisön vai jäsenvaltioiden toiminnan avulla?

Yhteisön säädös, jolla luodaan yhteiset puitteet menettelysäännöksille, joita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin jäsenvaltioihin, on tarpeellinen seuraavista syistä:

Århusin yleissopimuksen allekirjoittaminen velvoittaa Euroopan unionin varmistamaan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden ympäristöasioissa. Ottaen huomioon, että ympäristölainsäädännön noudattaminen ja täytäntöönpanon valvonta vaihtelevat suuresti jäsenvaltiosta toiseen, on selvää, että yhteisön tasolla on toteutettava toimia, joilla varmistetaan Århusin yleissopimuksen tavoitteiden saavuttaminen.

Yhteisön tasolla toteutettavia toimia tarvitaan myös sen vuoksi, että monet ympäristöongelmat ulottuvat rajojen yli. Yhteisön toimet ovat ainoa tapa varmistaa ympäristölainsäädännön yhtenäinen soveltaminen. Euroopan unionin laajentuminen lisää vielä näiden näkökohtien merkitystä.

Ehdotetulla direktiivillä luodaan yleiset puitteet muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudelle ympäristöasioissa. Siinä edellytetään toissijaisuusperiaatteen mukaisesti, että jäsenvaltiot täydentävät näitä puitteita tarkemmilla säännöksillä. Yleisissä puitteissa keskitytään erityisesti viranomaisten toimia ja laiminlyöntejä koskevaan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen, koska se on ala, jolla yhteisön tasolla yhdenmukaistettu lähestymistapa antaa eniten lisäarvoa. Lisäksi ehdotuksessa asetetaan Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen mukaisesti tavoitteeksi, että myös yksityishenkilöiden toimet ja laiminlyönnit voidaan saattaa uudelleen tutkittaviksi, mutta siinä jätetään jäsenvaltioiden tehtäväksi vahvistaa tähän liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevat vaatimukset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3.4. Mitkä olisivat yhteisön toimien toteuttamatta jättämisen seuraukset?

Jos yhteisö ei toteuta ehdotettuja toimia, jotka liittyvät muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien Århusin yleissopimuksen kolmannen pilarin määräysten täytäntöönpanoon, se ei voi täyttää kansainvälisiä velvoitteitaan. Se ei voi ratifioida Århusin yleissopimusta, jolloin se menettää uskottavuuttaan kansainvälisellä tasolla. Samalla sen uskottavuus kärsii myös hyvän hallintotavan osalta.

Ehdotuksen tavoitteena on luoda jäsenvaltioille yhteiset puitteet, joilla varmistetaan ympäristölainsäädännön asianmukainen noudattaminen. Jos yhteisö ei toteuta näitä toimia, seurauksena on, että ympäristönsuojelun taso ja ympäristölainsäädännön täytäntöönpano vaihtelevat edelleen jäsenvaltiosta toiseen.

3.5. Mitä toimintakeinoja yhteisöllä on käytettävissään tavoitteen saavuttamiseksi?

Kuudennessa ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa vaaditaan uuden lainsäädännön kehittämistä yhteisöä varten sekä lainsäädännön soveltamisen tehostamista sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Siten toimintaohjelmassa tunnustetaan olevan tarpeellista vahvistaa toimenpiteitä, joilla parannetaan ympäristönsuojelua koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista, sekä estää ympäristölainsäädännön rikkominen.

Komission yksiköt ovat keskustelleet eri vaihtoehdoista, joilla nämä tavoitteet voidaan saavuttaa, ja verranneet niitä toisiinsa:

- Yhteisö ei toteuta toimia: Tälle vaihtoehdolle ei ole keksitty vakuuttavia perusteita, koska uudelleentarkastelumenettelyjä koskevan yhteisen säädöksen puuttuminen on osoittanut, että ympäristölainsäädännön soveltamisen valvonnassa on heikkouksia. Lisäksi on olemassa selvät perusteet yhteisön toimien toteuttamatta jättämistä vastaan. Ensiksi, jos yhteisö ei toteuta toimia, se ei voi ratifioida Århusin yleissopimusta, jolloin yleissopimuksen kokonaisvaikutus heikkenee. Toiseksi, koska jäsenvaltioilla ei ole yhteisiä toimintaperiaatteita, ympäristönsuojelun taso ja ympäristölainsäädännön täytäntöönpano vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen, mikä vääristää sisämarkkinoiden toimintaa luomalla erilaiset kilpailuedellytykset eri jäsenvaltioissa. Lisäksi erot aiheuttavat usein kiistoja jäsenvaltioiden välillä varsinkin, kun on kyse kansainvälisten vesistöjen suojelusta, ilmanlaadusta tai pilaavien aineiden päästöistä rajojen yli.
- Ympäristöasioihin liittyviä uudelleentarkastelumenettelyjä koskeva suositus: Suosituksella, joka ei ole sitova, olisi samat seuraukset kuin jos yhteisö ei toteuttaisi toimia, koska se ei antaisi yhteisölle mahdollisuutta varmistaa ympäristölainsäädännön asianmukaista noudattamista koko yhteisössä.
- Ympäristöasioihin liittyviä uudelleentarkastelumenettelyjä koskeva direktiivi: Oikeudellisesti sitova asiakirja on ainoa tapa varmistaa, että Euroopan yhteisö voi ratifioida Århusin yleissopimuksen ja että ympäristölainsäädäntöä sovelletaan asianmukaisella tavalla. EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan mukaan direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota. Siten direktiivillä edistetään ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja yhteisön ympäristölainsäädännön parempaa täytäntöönpanoa ja käytäntöön soveltamista sekä EU:ssa että unionin jäsenyyteen valmistautuvissa maissa.

3.6. Suhteellisuusperiaate

Ehdotetussa direktiivissä asetetaan vähimmäisehdot oikeudelle panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä ympäristöasioissa. Lisäksi ehdotuksessa asetetaan selvät vaatimukset, joilla voidaan varmistaa ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon paraneminen ja tarpeelliset vähimmäisvaikutukset.

Ehdotetut yhteiset puitteet perustuvat toisaalta tarpeeseen panna täytäntöön muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevat Århusin yleissopimuksen määräykset ja toisaalta jäsenvaltioiden hallinnollisten ja oikeudellisten rakenteiden kunnioittamiseen. Tavoitteiden saavuttamiseksi ehdotukseen on sisällytetty seuraavaa:

- Ympäristölainsäädännön vastaisia yksityishenkilöiden toimia ja laiminlyöntejä koskeva muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus: Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava asianmukaiset vaatimukset yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleessa asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi.
- Viranomaisten toimet ja laiminlyönnit: Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpano mahdollistamalla Århusin yleissopimuksen mukaiset uudelleentarkastelumenettelyt. Menettelyjen on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- Viranomaisten toimien ja laiminlyöntien asiasisältöä ja niihin liittyviä menettelyjä voidaan tutkia uudelleen, jos toimilla on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus. Toimet eivät kuitenkaan saa olla säädöksiä.
- Viranomaisten toimet ja laiminlyönnit tutkitaan uudelleen kaksivaiheista lähestymistapaa noudattaen. Yksiköiden ja yleisöön kuuluvien, joilla on asiavaltuus, on ennen ympäristömenettelyn vireillepanoa ilmoitettava asiasta kansallisen lainsäädännön mukaan nimetylle viranomaiselle, jotta kyseistä hallinnollista toimea tai laiminlyöntiä voidaan harkita uudelleen.
- Yleisöön kuuluvilla sekä oikeutetuilla yksiköillä on oikeus panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat ristiriidassa kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa. Ehdotetussa direktiivissä annetaan asiavaltuutta koskevat vähimmäissäännöt, jotka antavat mahdollisuuden säilyttää sellaiset kansalliset järjestelmät, joissa asiavaltuus on laajempi kuin direktiivissä edellytetään.

4. KUSTANNUKSET, JOITA EHDOTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO AIHEUTTAA JÄSENVALTIOILLE

On muistettava, että ehdotuksen tavoitteena on saattaa yhteisön lainsäädäntö yhdenmukaiseksi Århusin yleissopimuksen kanssa. Osa jäsenvaltioista on jo ratifioinut yleissopimuksen tai ilmoittanut aikovansa ratifioida sen mahdollisimman pian. Näin ollen kaikki jäsenvaltiot ovat yleissopimuksen määräysten mukaan sitoutuneet toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden myöntämiseksi ympäristöasioissa.

Jokaisen jäsenvaltion valtiosäännössä on säädetty oikeudellisista ja hallinnollisista rakenteista, joilla pyritään varmistamaan kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestelmän asianmukainen soveltaminen. Näin ollen jäsenvaltioilla on jo tarvittavat rakenteet. Ehdotettu direktiivi voi kuitenkin aiheuttaa jäsenvaltioille jonkin verran lisäkustannuksia, koska direktiivissä ehdotettu valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen tunnustaminen aiheuttaa niille joitakin hallinnollisia rasitteita. Pieniä lisäkustannuksia voi aiheutua myös oikeuslaitokselle, koska ympäristöasioita koskevat oikeudenkäynnit voivat lisääntyä. Aikaisempien kokemusten perusteella on kuitenkin luultavaa, että tällaisten oikeudenkäyntien määrän lisääntyminen on vähäistä oikeudenkäyntien kokonaismäärään verrattuna. Vaikka

asioiden määrä lisääntyy, ne voidaan kuitenkin käsitellä nykyisten oikeusjärjestelmien puitteissa.

Toinen syy, miksi ehdotettu direktiivi ei aseta kovinkaan suuria rasitteita oikeuslaitokselle, on se, että toimivaltaisen viranomaisen on direktiivin mukaan tutkittava asia alustavasti uudelleen. Tämä voi aiheuttaa viranomaiselle lisäkustannuksia, mutta nämäkin asiat on mahdollista käsitellä nykyisten hallintorakenteiden puitteissa.

Uusi säädös antaa toisaalta merkittäviä etuja yleisölle. Koska yleisöllä on entistä suuremmat mahdollisuudet tehdä kanteluita, toiminnanharjoittajat ja viranomaiset noudattavat todennäköisesti ympäristösäännöksiä välttääkseen täytäntöönpanomääräykset, jotka aiheuttavat niille lisäkustannuksia. On oletettavaa, että ympäristönsuojelusta viranomaisille aiheutuvat kustannukset vähenevät merkittävästi tämän ennalta ehkäisevän vaikutuksen ansiosta. Ympäristöä vahingoittavien toimien ehkäisemisellä on myös myönteisiä budjettivaikutuksia, ja ympäristövahinkojen korjaamisesta ja korvaamisesta aiheutuva taloudellinen taakka jakautuu kunkin jäsenvaltion veronmaksajille.

Ympäristölainsäädännön onnistunut täytäntöönpano pienentää myös yhteiskunnan kustannuksia vähentämällä korjattavien ja korvattavien ympäristövahinkojen määrää. Tämä vaikuttaa myönteisesti valtion talousarvion menopuoleen, sillä ympäristövahinkojen korjaaminen ja korvaaminen joudutaan usein rahoittamaan julkisilla varoilla.

5. OSAPUOLTEN KUULEMISEN TULOKSET

Ympäristöasioiden pääosasto julkaisi 11. huhtikuuta ja 22. heinäkuuta 2002 kaksi valmisteluasiakirjaa, joissa esitettiin direktiiviehdotuksen peruseriaatteen, tavoitteet ja sisältö. Jotta kuulemisprosessista olisi tullut mahdollisimman tehokas, asiakirjat lähetettiin jäsenvaltioille, valtioista riippumattomille järjestöille, elinkeinoelämän etujärjestöille, alue- ja paikallisviranomaisille sekä ehdokasmaille. Keväällä ja syksyllä 2002 järjestettiin osapuolten kokouksia, joiden tavoitteena oli ympäristöasioihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevan direktiiviluonnoksen viimeistely.

5.1. Jäsenvaltiot

Jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa pidettiin kaksi kokousta touko- ja syyskuussa 2002. Jäsenvaltiot esittivät näissä kokouksissa sekä myöhemmin kirjallisessa muodossa useita kommentteja ehdotetusta toimenpiteestä suhteellisuus- ja toissijaisuuseriaatteen pohjalta. Jäsenvaltioiden mielipiteet vaihtelivat ehdotuksen vastustamisesta sen tukemiseen.

Suurimmat huolenaiheet liittyivät vaihtelevassa määrin toissijaisuuseriaatteeeseen. Eräät jäsenvaltiot katsoivat, että muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevaan ehdotukseen sisältyi niiden toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, joita olisi näin ollen käsiteltävä niiden omassa lainsäädännössä. Näitä kysymyksiä olivat erityisesti seuraavat:

- Asiavaltuus: Ryhmillä, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, ei ole oikeudellista muotoa, niiden tavoitteita ei ole vahvistettu avoimessa julkisessa asiakirjassa eivätkä ne voi kantaa taloudellista vastuuta toimistaan. Näillä perusteilla asiantuntijat katsoivat, että tällaisilla ryhmillä ei tulisi olla oikeutta panna ympäristömenettelyjä vireille tuomioistuimissa tai hallintoelimissä.

- Oikeutetut yksiköt: Valmisteluasiakirjojen mukaan tietyt ryhmät, jotka on tunnustettu erityisellä menettelyllä oikeutetuiksi yksiköiksi, voivat panna uudelleentarkastelumenettelyjä vireille tarvitsematta väittää oikeuksiensa heikentyvän tai ilman, että asia koskee riittävästi niiden etua. Eräiden asiantuntijoiden mielestä nämä säännökset menevät pitemmälle kuin Århusin yleissopimuksen 9 artiklan määräykset.
- Väliaikaiset toimenpiteet: Eräät asiantuntijat huomauttivat, että Århusin yleissopimuksessa ei ole väliaikaisia toimenpiteitä koskevia määräyksiä. Sen vuoksi tällaiset toimenpiteet olisi jätettävä jäsenvaltioiden lainsäätäjien päätettäväksi.
- Lisäsäännökset: Toisen valmisteluasiakirjan mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia lähettämään komission yksiköille määräajoin kertomuksia hallintoelimissä ja tuomioistuimissa vireille pannuista menettelyistä. Asiantuntijat painottivat, että tämä velvoite rasittaisi liikaa jäsenvaltioiden julkishallintoa.

Nämä kommentit ja huomiot on otettu huomioon ehdotuksen tekstissä. Useimmat kiistanalaiset kohdat on poistettu tai niitä on muutettu. Seuraavassa esitetään tiivistelmä siitä, millä tavalla jäsenvaltioiden esittämät kommentit on otettu huomioon:

- Komissio ei ole hyväksynyt toissijaisuusperiaatetta koskevia yleisiä huomautuksia. Århusin yleissopimuksen allekirjoittaminen velvoittaa yhteisön saattamaan lainsäädäntönsä yleissopimuksen mukaiseksi ennen kuin se voi liittyä sopimukseen. Yhteisö ei voi täyttää näitä velvoitteita, jollei se varmista, että vaadittu muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus myönnetään yhdenmukaisesti koko Euroopan yhteisössä.
- Etusijaista asiavaltuutta koskevista säännöksistä on jätetty pois useimmat kiistanalaiset kysymykset. Niinpä tekstistä on poistettu sellaisten ryhmien etusijainen asiavaltuus, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, sekä paikallis- ja alueviranomaisten etusijainen asiavaltuus.
- Eräät jäsenvaltiot vastustivat säännöstä, jonka mukaan valtioista riippumattomilla järjestöillä on etusijainen asiavaltuus uudelleentarkastelumenettelyissä, jolloin niiden ei tarvitse osoittaa, että niiden oikeudet heikentyvät, eikä asian tarvitse koskea riittävästi niiden etua. Komissio katsoo kuitenkin, että kyseisellä säännöksellä, joka vastaa erästä Århusin yleissopimuksen määräystä, on keskeinen merkitys ehdotuksessa.
- Jäsenvaltioiden kertomuksia koskevia ehdotuksen säännöksiä on lievennetty huomattavasti. Ehdotus sisältää enää ainoastaan yleistä raportointia koskevat säännökset. Tämän muutoksen ansiosta direktiivi on helpompi saattaa osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

5.2. Valtioista riippumattomat järjestöt

Valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa pidettiin kaksi kokousta touko- ja syyskuussa 2002. Kokoukset antoivat tilaisuuden keskustella direktiiviä koskevissa valmisteluasiakirjoissa esitetyistä ajatuksista. Järjestöiltä pyydettiin myös kirjallisia kommentteja.

Valtioista riippumattomien järjestöjen näkemykset olivat täysin toisenlaisia kuin jäsenvaltioiden kuulemismenettelyn aikana esittämät näkemykset. Järjestöt halusivat pitemmälle tähtäävän ehdotuksen, koska niiden mielestä ehdotuksella rajoitetaan Århusin yleissopimuksen soveltamisalaa erityisesti asiavaltuuden osalta. Ne odottivat huomattavasti laajempaa säännöstä ja kannattivat yleistä, rajoituksetonta asiavaltuutta, jota kutsutaan "actio popularikseksi". Komissio ei yhdy tähän näkemykseen, koska Århusin yleissopimuksessa ei nimenomaan vaadita tällaista yleistä asiavaltuutta, minkä vuoksi asia on jätettävä jäsenvaltioiden päätettäväksi.

Järjestöt olivat tyytymättömiä myös siihen, että toisessa valmisteluasiakirjassa käsitellään ainoastaan viranomaisten eikä yksityishenkilöiden toimia ja laiminlyöntejä. Lisäksi niiden mielestä oli valitettavaa, että rikosasiat eivät kuulu sellaisiin toimiin ja laiminlyönteihin, jotka voidaan antaa uudelleen tutkittaviksi.

Järjestöt esittivät myös oikeutettuja yksikköjä koskevia huomautuksia. Useimmat niistä katsoivat, että näiden ryhmien on tulevan ehdotuksen mukaan täytettävä hyvin tiukat ehdot, jotta ne tunnustettaisiin oikeutetuiksi yksiköiksi.

5.3. Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämän toimijat esittivät kommenttejaan kahdessa kokouksessa, jotka pidettiin touko- ja syyskuussa 2002. Lisäksi niitä pyydettiin esittämään kirjallisia kommentteja valmisteluasiakirjoissa esitetyistä ajatuksista.

Elinkeinoelämän toimijoiden suurimpana huolenaiheena oli ilmeisesti ollut mahdollisuus tutkia uudelleen yksityisten osapuolten toimia ja laiminlyöntejä, mutta tämä huolenaihe katosi, kun kyseinen mahdollisuus poistettiin toisesta valmisteluasiakirjasta. Niiden muut huomautukset koskivat sellaisten ryhmien asiavaltuutta, jotka eivät ole oikeushenkilöitä. Toimijoiden mielestä oikeus kääntyä tuomioistuimien tai hallintoelinten puoleen olisi rajoitettava yhteenliittymiin, jotka ovat oikeushenkilöitä, koska ainoastaan niillä on oikeudellisesti sitovia tavoitteita sekä omaisuutta, jonka avulla ne voivat vastata toimistaan.

5.4. Alue- ja paikallisviranomaiset

Alue- ja paikallisviranomaisten edustajien kanssa pidettiin kaksi kokousta touko- ja syyskuussa 2002, ja heitäkin pyydettiin esittämään kirjallisia kommentteja. Useimmat kokouksiin osallistuneet viranomaisten edustajat esittivät samankaltaisia huomautuksia kuin jäsenvaltiot kuulemismenettelyn aikana.

Viranomaiset olivat pääasiassa huolestuneita toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta. Ne tähdensivät, että monet valmisteluasiakirjoissa ehdotetuista säännöistä kuuluvat niiden toimivaltaan, minkä vuoksi tällaisen lainsäädännön antaminen kuuluu yksinomaan jäsenvaltioille.

Alue- ja paikallisviranomaiset vastustivat samoilla perusteilla kuin jäsenvaltioiden asiantuntijat valmisteluasiakirjojen kohtia, jotka koskivat asiavaltuutta, oikeutettuja yksikköjä, väliaikaisia toimenpiteitä ja raportointia.

5.5. Unionin jäsenyyteen valmistautuvat maat

Unionin jäsenyyteen valmistautuvien maiden edustajien kanssa pidettiin kaksi kokousta touko- ja syyskuussa 2002. Kyseiset maat esittivät joitakin epäilyjä valmisteluasiakirjoissa ehdotetusta soveltamisalasta ja sisällöstä.

Unionin jäsenyyteen valmistautuvien maiden kommentit koskivat tulevan ehdotuksen ja Århusin yleissopimuksen välistä yhteyttä. Kyseiset maat huomauttivat yleisesti, että useimmat niistä olivat jo ratifioineet yleissopimuksen – toisin kuin yhteisö ja suurin osa sen jäsenvaltioista. Ne halusivat tietää, täytyisikö niiden muuttaa säännöksiä, jotka ne olivat jo antaneet saattaakseen lainsäädäntönsä täysin yhdenmukaiseksi Århusin yleissopimuksen kanssa.

Toisaalta jäsenyyteen valmistautuvat maat katsoivat, että tietyt valmisteluasiakirjoissa ehdotetut säännökset, erityisesti asiavaltuutta koskevat säännökset, menevät Århusin yleissopimuksen määräyksiä pitemmälle.

6. EHDOTUKSEN YKSITYISKOHTAINEN SELITYS

Asiasisältö ja soveltamisala (1 artikla)

Ehdotuksen tavoitteena on asettaa ympäristöasioihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevat vähimmäisvaatimukset. Siten sillä pyritään parantamaan ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista Euroopan unionissa sekä panemaan Århusin yleissopimuksen kolmannen pilarin määräykset täytäntöön.

Tietyille yleisöön kuuluville myönnetään ehdotetun direktiivin mukaan asiavaltuus, joka mahdollistaa hallinto- ja tuomioistuinmenettelyjen vireillepanon viranomaisten sellaisia toimia ja laiminlyöntejä vastaan, jotka ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa. Tämä lähestymistapa on Århusin yleissopimuksen mukainen ja perustuu jäsenvaltioiden nykyisiin hallinto- ja tuomioistuinmenettelyihin.

Direktiivin soveltaminen ei rajoita yhteisön muiden muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien säännösten soveltamista. Tällaisia säännöksiä on annettu ympäristötiedon julkista saatavuutta koskevassa direktiivissä 2003/4/EY ja yleisön osallistumista koskevassa direktiivissä 2003/35/EY.

Määritelmät (2 artikla)

Artiklassa esitetään määritelmät, joita direktiivin oikea tulkinta edellyttää; siinä määritellään muun muassa 'ympäristömenettelyt' ja 'ympäristölainsäädäntö'. Kaikki muut määritelmät liittyvät uudelleentarkastelumenettelyjen vireillepano-oikeuteen, tai niissä määritellään kyseisten menettelyjen kohde.

Ympäristömenettelyt

'Ympäristömenettelyillä' tarkoitetaan hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä, jotka käydään tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä viranomaisten toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen. Niihin eivät kuulu rikosoikeudelliset menettelyt.

Direktiivissä ei eroteta toisistaan oikeutta kääntyä oikeusviranomaisen tai muun riippumattoman ja puolueettoman elimen puoleen, koska ratkaisevana tekijänä on, että kyseisen viranomaisen tekemät päätökset ovat oikeudellisesti sitovia. Jäsenvaltiot voivat siis itse päättää, missä elimessä ympäristömenettelyt voidaan panna vireille.

Hallinnolliset toimet ja laiminlyönnit

Hallinnollisiin toimiin voidaan hakea muutosta, jos ne ovat ympäristölainsäädännön vastaisia. Hallinnollisilla toimilla tarkoitetaan viranomaisen ympäristölainsäädännön nojalla toteuttamia hallinnollista toimenpiteitä, joilla on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus. Hallinnollisilla laiminlyönneillä tarkoitetaan puolestaan sitä, että viranomainen on ympäristölainsäädännössä asetetun velvoitteensa vastaisesti jättänyt toimimatta.

Yleisöön kuuluvat

Yleisöön kuuluvilla tarkoitetaan yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja näiden henkilöiden muodostamia yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä.

Oikeutettu yksikkö

Oikeutetulla yksiköllä tarkoitetaan yhteenliittymää, järjestöä tai ryhmää, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä ja joka on tunnustettu 9 artiklassa vahvistetulla menettelyllä. Oikeutetun yksikön on täytettävä 8 artiklassa asetetut ehdot tullakseen tunnustetuksi.

Ympäristölainsäädäntö

Ympäristölainsäädännön määritelmä on laaja, jotta se käsittäisi olennaisen ympäristöä koskevan lainsäädännön. Ottaen huomioon, että ympäristölainsäädäntö muuttuu jatkuvasti, tyhjentävän luettelon laatiminen aiheuttaisi ongelmia, koska jatkuvaa ajantasaistamista varten tarvittaisiin erityinen menettely. Ehdotukseen valitussa ratkaisussa on otettu huomioon seuraavat näkökohdat:

- Säädöksen tavoitteena on oltava jokin EY:n perustamissopimuksen 174 artiklassa asetetuista tavoitteista.
- Määritelmän on oltava Århusin yleissopimuksen mukainen ja sen on sisällettävä tärkeimmät ympäristönäkökohdat. Tyhjentävän luettelon laatiminen ympäristölainsäädännöstä ei vaikuta mielekkäältä, koska ympäristölainsäädännön käsitettä ei ole määritelty Århusin yleissopimuksessa. Ympäristölainsäädännön jatkuva kehittyminen edellyttää ohjeellista luetteloa.

Yksityishenkilöiden toimet ja laiminlyönnit (3 artikla)

Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleessa määrätään mahdollisuudesta panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä sekä yksityishenkilöiden että viranomaisten toimia ja laiminlyönnejä vastaan, jos ne ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa. Ehdotetussa direktiivissä rajoitetaan kuitenkin toissijaisuusperiaatteen mukaisesti antamaan yksityiskohtaiset säännökset ainoastaan viranomaisten toimia ja laiminlyönnejä koskevista hallinto- ja tuomioistuinmenettelyistä. Jos siinä annettaisiin tarkat säännökset yksityishenkilöiden toimia ja laiminlyönnejä koskevista menettelyistä, siinä kajottaisiin jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin, koska silloin yhteisön lainsäädännössä käsiteltäisiin jäsenvaltioiden toimivaltaan niinkin läheisesti liittyvää kysymystä kuin yksityishenkilöiden mahdollisuutta saattaa toisten yksityishenkilöiden toimet tuomioistuimen tutkittaviksi. Sen vuoksi ehdotuksessa otetaan huomioon Århusin yleissopimuksessa asetettu yksityishenkilöiden toimia ja laiminlyönnejä koskeva velvoite antamatta kuitenkaan yksityiskohtaisia säännöksiä, joiden antaminen jää siis jäsenvaltioiden tehtäväksi.

Yleisöön kuuluvien asiavaltuus (4 artikla)

Ehdotuksen 4 artiklassa asetetaan vaatimukset, jotka määräävät, keillä yleisöön kuuluvilla on asiavaltuus, joka antaa mahdollisuuden panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettelyjä (väliaikaiset toimenpiteet mukaan luettuina) viranomaisten sellaisen toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, joita direktiivissä tarkoitetaan. Vireillepanon ehtona on, että hallinnollinen toimi tai laiminlyönti koskee riittävästi yleisöön kuuluvan etua tai yleisöön kuuluvan on väitettävä oikeuksiensa heikentyvän, jos uudelleentarkastelumenettelyn vireillepano edellyttää sitä jäsenvaltion hallintolainkäyttöä koskevan säännösten mukaan. Asettaessaan nämä vaatimukset komissio päätti olla ehdottamatta yleisen asiavaltuuden antamista kaikille luonnollisille henkilöille, koska tällaista "actio popularista" koskeva yleinen vaatimus ei olisi toissijaisuusperiaatteen mukainen ottaen huomioon, että Århusin yleissopimus antaa mahdollisuuden asettaa asiaa koskevat vaatimukset kansallisessa lainsäädännössä.

Yleisöön kuuluvat, jotka täyttävät edellä mainitut vaatimukset, voivat ehdotuksen mukaan panna vireille uudelleentarkastelumenettelyjä, joissa voidaan tutkia uudelleen sekä ympäristölainsäädännön vastaisten toimien tai laiminlyöntien asiasisällön että niihin liittyvien menettelyjen laillisuus.

Oikeutettujen yksikköjen asiavaltuus (5 artikla)

Ehdotetussa direktiivissä laajennetaan 4 artiklan mukaista asiavaltuutta antamalla asiavaltuus myös "oikeutetuille yksiköille". Vaikka ehdotuksessa ei ole "actio populariksen" mahdollisuutta koskevia säännöksiä, asiavaltuus annetaan tietyille ryhmille edellyttämättä, että asia koskee riittävästi niiden etua tai että niiden on väitettävä oikeuksiensa heikentyvän. Århusin yleissopimuksessa ei puututa tähän kysymykseen, vaan siinä annetaan kullekin sopimuspuolelle mahdollisuus määrittää asiavaltuuden laajuus omassa kansallisessa lainsäädännössään.

Oikeutettujen yksikköjen etusijainen asiavaltuus edellyttää, että tällaiset yksiköt määritellään selvästi. Niiden toiminta on ehdotuksen mukaan arvioitava arviointimenettelyllä. Asiavaltuuden ehtona on, että uudelleentarkastelumenettelyn kohteena oleva asia kuuluu yksikön sääntömääräiseen toimintaan ja maantieteelliseen toimialueeseen. Lisäksi ehdotuksessa annetaan mahdollisuus panna vireille ympäristömenettelyjä rajatylittävissä tapauksissa. Yhdessä jäsenvaltiossa tunnustettu yksikkö voi siis panna ympäristömenettelyn vireille toisessa jäsenvaltiossa ympäristölainsäädännön rikkomisen perusteella, jos asia kuuluu kyseisen yksikön sääntömääräiseen toimintaan ja maantieteelliseen toimialueeseen.

Sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö (6 artikla)

Sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö on alustava menettely, joka antaa mahdollisuuden pyytää kansallisen lainsäädännön mukaan nimettyä viranomaista ratkaisemaan asian ennen ympäristömenettelyn vireillepanoa. Ehdotuksessa ei ilmoiteta, millä viranomaisella on toimivalta saada sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö, koska siinä ei haluta puuttua jäsenvaltioiden hallinnollisiin järjestelyihin.

Sisäistä uudelleentarkastelua koskevaan pyyntöön liittyvät säännökset muotoiltiin tarkoituksellisesti siten, etteivät ne vaikuta muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden käyttöön. Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä kaikki tällaiset pyynnöt, jolleivät ne ole selvästi perusteettomia. Lisäksi viranomaisten on annettava pyynnön esittäneelle yleisöön kuuluvalla viimeistään kahdentoista viikon kuluttua pyynnön esittämisestä asiaa koskeva

päätös tai hylättävä sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö. Viranomaisten on myös perusteltava päätöksensä.

Ehdotuksessa on otettu huomioon se mahdollisuus, että viranomaisen ei yrityksistään huolimatta kykene tekemään päätöstä edellä mainitussa määräajassa. Siinä tapauksessa viranomaisen on mahdollisimman pian annettava sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön esittäjille päätös, jossa se ilmoittaa, minkä vuoksi päätöksen tekeminen on viivästynyt ja milloin lopullinen päätös todennäköisesti tehdään. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös ympäristölainsäädännön rikkomisen luonteen, laajuuden ja vakavuuden huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa.

Ympäristömenettelyt (7 artikla)

Jos viranomaisen ei ole tehnyt päätöstä 6 artiklan mukaisessa määräajassa tai jos sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön esittäjät katsovat, että päätös ei ole riittävä varmistamaan ympäristölainsäädännön noudattamisen, pyynnön esittäjät voivat panna ympäristömenettelyn vireille.

Oikeutettujen yksikköjen tunnustamista koskevat vaatimukset (8 artikla)

Artiklassa esitetään vaatimukset, jotka yksikköjen on täytettävä saadakseen asiavaltuuden, joka ei edellytä, että asia koskee riittävästi niiden etua tai että niiden on väitettävä oikeuksiensa heikentyvän. Kyseisillä yksiköillä on yhä suurempi merkitys kansallisessa ja kansainvälisessä ympäristönsuojelussa, minkä vuoksi on aiheellista myöntää niille etusijainen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus. Yksiköiden on kuitenkin taattava, että ympäristönsuojelu on niiden ensisijainen sääntömääräinen tavoite. Lisäksi niiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- Yksikön on toimittava ympäristön yleiseksi hyväksi tavoittelematta voittoa; toisin sanoen se ei saa harjoittaa muuta kuin sen ensisijaiseen tavoitteeseen liittyvää taloudellista toimintaa.
- Yksikön on oltava oikeushenkilö, ja sillä on oltava organisatorinen rakenne, joka takaa, että se voi asianmukaisesti pyrkiä sääntömääräisiin ympäristönsuojelutavoitteisiinsa.
- Yksikön on täytynyt toimia perussääntönsä mukaan aktiivisesti ympäristönsuojelun hyväksi vaaditun ajan, jonka kunkin jäsenvaltion on vahvistettava ja joka saa olla enintään kolme vuotta.

Oikeutettujen yksikköjen tunnustamismenettely (9 artikla)

Ehdotuksessa sovelletaan oikeutettujen yksikköiden tunnustamiseen lähestymistapaa, joka perustuu kahteen mahdollisuuteen: sekä ennakkotunnustamismenettelyyn että tapauskohtaiseen tunnustamiseen. Näiden kahden mahdollisuuden tarjoamisen etuna on tehokkuus ja joustavuus. Osa ympäristöjärjestöistä voi valita ennakkotunnustamisen, kun taas toiset voivat valita tapauskohtaisen tunnustamisen. Jäsenvaltiot voivat itse päättää, kumpaa tunnustamismenettelyä käytetään. Jos jäsenvaltio valitsee ennakkotunnustamisjärjestelmän, sen on annettava mahdollisuus käyttää myös nopeaa tapauskohtaista tunnustamismenettelyä.

Ympäristömenettelyjä koskevat vaatimukset (10 artikla)

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta rajoittavien esteiden voittamiseksi tämä artikla sisältää Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 4 kappaleen mukaiset säännökset sellaisten tehokkaiden ja riittävien menettelyjen perustamisesta, jotka ovat oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja nopeita eivätkä ole niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle. Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta rajoittavat esteet voivat olla taloudellisia rajoitteita, oikeudellisen neuvonnan saantiin liittyviä vaikeuksia, ympäristöasioiden puutteellista tuntemusta hallintoelimissä ja tuomioistuimissa, hallinnollisten ja oikeudellisten päätösten puutteellista soveltamista tai ympäristömenettelyjä koskevan julkisen tiedon puutetta. Ehdotuksen säännösten nojalla tehtyjen päätösten on oltava avoimuuden ja oikeusvarmuuden takaamiseksi kirjallisia ja mahdollisuuksien mukaan yleisesti saatavilla.

Kertomukset (11 artikla)

Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on raportoitava säännöllisesti komissiolle direktiivin soveltamisesta. Komissio julkaisee puolestaan kertomuksia direktiivin täytäntöönpanosta.

Muut säännökset (12–14 artikla)

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kahdeksantoista kuukauden kuluttua direktiivin voimaantulosta. Direktiivin voimaantulopäivä on loppusäännösten mukaan 1. tammikuuta 2005.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen⁶,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁷,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁸,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä⁹,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yleisön muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden laajentaminen ympäristöasioissa edistää yhteisön ympäristöpoliittisten tavoitteiden saavuttamista korjaamalla ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa esiintyviä puutteita, ja se edistää lopulta myös ympäristön paranemista.
- (2) Yhteisö allekirjoitti 25 päivänä kesäkuuta 1998 Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission yleissopimuksen tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa (jäljempänä 'Århusin yleissopimus'). Jotta yhteisö voisi liittyä yleissopimukseen, yhteisön lainsäädännön säännösten on oltava yhdenmukaisia sen kanssa.
- (3) Århusin yleissopimuksessa on kolme pilaria: tiedon saanti, yleisön osallistumisoikeus päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa. Yhteisö on jo antanut kaksi direktiiviä, joilla kehitetään yleissopimuksen ensimmäistä ja toista pilaria: ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta 28 päivänä tammikuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY¹⁰ sekä yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä

⁶ EYVL C , , s. .

⁷ EYVL C , , s. .

⁸ EYVL C , , s. .

⁹ EYVL C , , s. .

¹⁰ EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.

muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta 26 päivänä toukokuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY¹¹. Nyt on tarpeen kehittää yleissopimuksen kolmatta pilaria.

- (4) Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleessa määrätään oikeudesta panna vireille tuomioistuinmenettelyjä tai muita uudelleentarkastelumenettelyjä yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa. Yksityishenkilöiden toimet ja laiminlyönnit olisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti saatettava uudelleen tutkittaviksi jäsenvaltioiden lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia noudattaen.
- (5) Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen määräysten huomioon ottamiseksi ja ympäristönsuojelun parantamiseksi olisi säädettävä hallinto- ja tuomioistuinmenettelyistä, joilla ympäristölainsäädännön vastaiset viranomaisten toimet saatetaan uudelleen tutkittaviksi. Menettelyjen olisi oltava oikeudenmukaisia eivätkä ne saisi olla kohtuuttoman pitkiä tai kalliita. Lisäksi olisi säädettävä väliaikaisista toimenpiteistä tuomioistuinten ja uudelleentarkasteluelinten väliintulon varmistamiseksi.
- (6) Olisi myös annettava säännökset toimista ja laiminlyönneistä, jotka saatetaan uudelleentarkasteluelimissä uudelleen tutkittaviksi. Hallinnolliset toimet olisi saatettava uudelleen tutkittaviksi, jos niillä on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus ja jos ne eivät ole tuomio- tai lainsäädäntövallan käyttäjinä toimivien elinten tai laitosten toteuttamia. Laiminlyöntien olisi vastaavasti kuuluttava säännösten soveltamisalaan, jos niissä on kyse ympäristölainsäädännössä asetetusta toimintavelvoitteesta.
- (7) Ottaen huomioon ympäristölainsäädännön jatkuva kehittyminen ympäristölainsäädännön määritelmässä olisi viitattava yhteisön ympäristöpoliittisiin tavoitteisiin, erityisesti ympäristön suojeluun tai parantamiseen, ihmisten terveys ja luonnonvarojen suojelu mukaan luettuina. Jäsenvaltioiden olisi voitava laajentaa tätä määritelmää käsittämään myös yksinomaan kansallista alkuperää olevan ympäristölainsäädännön.
- (8) Yleisöön kuuluvilla, joita asia riittävästi koskee tai jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, olisi oltava oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä ympäristölainsäädännön vastaisten hallinnollisten toimien tai laiminlyöntien asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuuden tutkimiseksi uudelleen tuomioistuimessa tai muissa uudelleentarkasteluelimissä.
- (9) Ympäristönsuojelun alalla toimivilla yksiköillä, jotka täyttävät tietyt ehdot, olisi oltava oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä ympäristölainsäädännön vastaisten hallinnollisten toimien ja laiminlyöntien asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuuden tutkimiseksi uudelleen. Näiden yksiköiden vireille panemien uudelleentarkastelumenettelyjen kohteena olevan asian täytyy kuulua niiden sääntömääräiseen toimialaan.

¹¹ EUVL L 156, 25.6.2003, s. 17.

- (10) Olisi säädettävä siitä, että kansallisen lainsäädännön mukaan nimetty viranomaisen voi tarkastella hallinnollista toimea uudelleen tai, kun on kyse laiminlyönnistä, huolehtia siitä, että tarvittavat toimet toteutetaan.
- (11) Niillä, jotka ovat esittäneet viranomaisen toimen tai laiminlyönnin sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön, jota ei ole hyväksytty, olisi oltava mahdollisuus panna vireille hallinto- tai tuomioistuinmenettely kyseisen toimen tai laiminlyönnin tutkimiseksi uudelleen.
- (12) Tätä direktiiviä olisi arvioitava säännöllisesti kokemusten valossa sen voimaantulon jälkeen jäsenvaltioiden toimitettua asiaa koskevat kertomukset. Sitä olisi tarkasteltava uudelleen tältä pohjalta. Komission olisi toimitettava arviointikertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
- (13) Tämän direktiivin säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla laajennetaan tässä direktiivissä säädettyä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta.
- (14) Ottaen huomioon, että muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus on myönnettävä tavalla, jolla varmistetaan yhteisön ympäristölainsäädännön yhtenäinen soveltaminen, suunnitellun toiminnan tavoitteita ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, minkä vuoksi yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (15) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on tunnustettu erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. Tämän direktiivin erityisenä tavoitteena on varmistaa ympäristönsuojelu ja edistää Euroopan unionin perusoikeuskirjan 37 artiklan soveltamista,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla
Asiasisältö ja soveltamisala

Tässä direktiivissä vahvistetaan säännökset, joiden tavoitteena on varmistaa, että yleisöön kuuluvilla sekä oikeutetuilla yksiköillä on muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa.

Tämän direktiivin soveltaminen ei rajoita yhteisön muiden sellaisten säännösten soveltamista, jotka koskevat ympäristöasioihin liittyvää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta.

2 artikla
Määritelmät

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- (a) 'viranomaisella' jäsenvaltion julkishallintoa, mukaan luettuna kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason hallinto, mutta ei virallisia syyttäjiä eikä tuomio- tai lainsäädäntövallan käyttäjinä toimivia elimiä, hallintoja tai laitoksia;
- (b) 'yleisöön kuuluvalla' yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja, kansallisen lainsäädännön mukaisesti, näiden henkilöiden muodostamia yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä;
- (c) 'oikeutetulla yksiköllä' yhteenliittymää, järjestöä tai ryhmää, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä ja joka on tunnustettu tämän direktiivin 9 artiklassa säädetyllä menettelyllä;
- (d) 'hallinnollisella toimella' viranomaisen ympäristölainsäädännön nojalla toteuttamaa hallinnollista toimenpidettä, jolla on oikeudellisesti sitova ja ulkoinen vaikutus;
- (e) 'hallinnollisella laiminlyönnillä' sitä, että viranomainen on lainsäädännössä asetetusta velvoitteestaan huolimatta jättänyt ympäristölainsäädännön mukaisen hallinnollisen toimen toteuttamatta;
- (f) 'ympäristömenettelyillä' ympäristöasioita koskevia hallinto- tai tuomioistuimenmenettelyjä, jotka käydään tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa elimessä ja jotka päätetään sitovalla päätöksellä, mutta ei rikosasioita koskevia menettelyjä;
- (g) 'ympäristölainsäädännöllä' yhteisön lainsäädännön täytäntöön panemiseksi annettua lainsäädäntöä, jonka tavoitteena on ympäristön suojelu tai parantaminen, mukaan luettuna ihmisten terveys ja luonnonvarojen suojelu tai järkevä käyttö, muun muassa seuraavilla aloilla:
 - i) vesiensuojelu
 - ii) meluntorjunta
 - iii) maaperän suojelu
 - iv) ilman pilaantuminen
 - v) kaavoitus ja maankäyttö
 - vi) luonnonsuojelu ja biologinen monimuotoisuus
 - vii) jätehuolto
 - viii) kemikaalit, mukaan luettuina biosidit ja torjunta-aineet
 - ix) bioteknologia

- x) muut päästöt ja muu levittäminen ympäristöön.
- xi) ympäristövaikutusten arviointi
- xii) ympäristöä koskevan tiedon saatavuus ja yleisön osallistuminen päätöksentekoon.

2. Jäsenvaltiot voivat sisällyttää 1 kohdan g alakohdassa esitettyyn määritelmään yksinomaan kansallista alkuperää olevan ympäristölainsäädännön.

3 artikla

Yksityishenkilöiden toimet ja laiminlyönnit

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä yksityishenkilöiden sellaisten toimien ja laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa.

4 artikla

Yleisöön kuuluvien asiavaltuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisöön kuuluvilla on oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä, väliaikaiset toimenpiteet mukaan luettuina, ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa olevien hallinnollisten toimien ja hallinnollisten laiminlyöntien asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen tutkimiseksi uudelleen, jos:

- (a) asia koskee riittävästi heidän etuaan tai
- (b) he väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään.

Väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisen ehdoksi ei saa asettaa 6 artiklassa säädetyn menettelyn noudattamista.

2. Jäsenvaltioiden on 1 kohdan soveltamiseksi määriteltävä riittävä etu ja oikeuksien heikentyminen lainsäädäntönsä vaatimusten sekä laajan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden antamista koskevan tavoitteen mukaisesti.

5 artikla

Oikeutettujen yksikköjen asiavaltuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 9 artiklan mukaisesti tunnustetuilla oikeutetuilla yksiköillä on oikeus panna vireille ympäristömenettelyjä, väliaikaiset toimenpiteet mukaan luettuina, ilman, että asia koskee riittävästi niiden etua, tai tarvitsematta väittää oikeuksiensa heikentyvän, jos uudelleen tutkittava asia, jonka vuoksi menettely pannaan vireille, kuuluu nimenomaan kyseisen oikeutetun yksikön sääntömääräiseen toimintaan ja uudelleen tutkiminen kuuluu kyseisen yksikön erityiseen maantieteelliseen toimialueeseen.

2. Yhdessä jäsenvaltiossa 9 artiklan mukaisesti tunnustetulla oikeutetulla yksiköllä on oikeus esittää toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö 1 kohdassa asetetuilla ehdoilla.
3. Väli aikaisten toimenpiteiden soveltamisen ehdoksi ei saa asettaa 6 artiklassa säädetyn menettelyn noudattamista.

6 artikla

Sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisöön kuuluvilla sekä oikeutetuilla yksiköillä, joilla on 4 ja 5 artiklan mukainen asiavaltuus ja jotka katsovat, että hallinnollinen toimi tai hallinnollinen laiminlyönti on ristiriidassa ympäristölainsäädännön kanssa, on oikeus esittää sisäistä uudelleentarkastelua koskeva pyyntö kansallisen lainsäädännön mukaan nimetyille viranomaiselle.

Jäsenvaltioiden on vahvistettava, missä määräajassa ja missä muodossa pyyntö on esitettävä. Määräaika ei saa olla lyhyempi kuin neljä viikkoa siitä päivästä, jona kyseinen hallinnollinen toimi on toteutettu, tai väitetyn laiminlyönnin tapauksessa siitä päivästä, jona kyseinen hallinnollinen toimi olisi lain mukaan pitänyt toteuttaa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun viranomaisen on käsiteltävä kaikki tällaiset pyynnöt, jolleivät ne ole selvästi perusteettomia. Sen on annettava mahdollisimman pian ja viimeistään kahdentoista viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta kirjallinen päätös toimenpiteestä, joka aiotaan toteuttaa ympäristölainsäädännön noudattamiseksi, tai kirjallinen päätös pyynnön hylkäämisestä. Päätös on osoitettava pyynnön esittäneelle yleisöön kuuluvalle tai oikeutetulle yksikölle; siinä on esitettävä päätöksen perusteet.
3. Jos viranomainen ei kohtuullisista yrityksistä huolimatta kykene tekemään päätöstä sisäistä uudelleentarkastelua koskevasta pyynnöstä 2 kohdassa mainitussa määräajassa, sen on ilmoitettava pyynnön esittäjälle mahdollisimman pian ja viimeistään kyseisessä kohdassa mainitussa määräajassa, minkä vuoksi se ei ole kyennyt tekemään päätöstä ja milloin se aikoo tehdä pyyntöä koskevan päätöksen.
4. Viranomaisen on tehtävä päätös sisäistä uudelleentarkastelua koskevasta pyynnöstä ympäristölainsäädännön rikkomisen luonteen, laajuuden ja vakavuuden huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa ja viimeistään kahdeksantoista viikon kuluttua sisäistä uudelleentarkastelua koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Sen on ilmoitettava pyyntöä koskevasta päätöksestään viipymättä pyynnön esittäjälle.

7 artikla

Ympäristömenettelyt

Jos viranomainen ei ole tehnyt päätöstä sisäistä uudelleentarkastelua koskevasta pyynnöstä 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa määräajassa tai jos pyynnön esittäjä katsoo, että päätös ei ole riittävä varmistamaan ympäristölainsäädännön noudattamisen, pyynnön esittäjällä on oikeus panna vireille ympäristömenettely.

8 artikla

Oikeutettujen yksiköiden tunnustamista koskevat vaatimukset

Kansainvälisen, kansallisen, alueellisen tai paikallisen yhteenliittymän, järjestön tai ryhmän on täytettävä seuraavat vaatimukset, jotta se tunnustettaisiin oikeutetuksi yksiköksi:

- (a) sen on oltava riippumaton ja voittoa tavoittelematon oikeushenkilö, jonka tavoitteena on suojella ympäristöä;
- (b) sillä on oltava organisatorinen rakenne, joka takaa, että se voi asianmukaisesti pyrkiä sääntömääräisiin tavoitteisiinsa;
- (c) sen on täytynyt olla laillisesti perustettu ja toimia perussääntönsä mukaan aktiivisesti ympäristönsuojelun hyväksi vaaditun ajan, jonka vahvistaa se jäsenvaltio, jossa se on perustettu, ja joka saa olla enintään kolme vuotta;
- (d) sillä on oltava rekisteröidyn tilintarkastajan varmentama tilinpäätös ajalta, jonka kunkin jäsenvaltion on vahvistettava, 1 kohdan c alakohdan nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

9 artikla

Oikeutettujen yksiköiden tunnustamismenettely

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava menettely, jolla varmistetaan, että oikeutetut yksiköt, jotka täyttävät 8 artiklassa asetetut vaatimukset, voidaan tunnustaa nopeasti joko tapauskohtaisesti tai ennakkotunnustamismenettelyllä.

Jos jäsenvaltio valitsee ennakkotunnustamismenettelyn, sen on varmistettava, että myös nopea tapauskohtainen tunnustaminen on mahdollinen.

2. Jäsenvaltioiden on päätettävä, mikä toimivaltainen viranomainen vastaa tai mitkä toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tunnustamisesta.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tunnustamispyyntö on hylätty, hylkäämispäätöstä voidaan tutkia uudelleen tuomioistuimessa tai muussa riippumattomassa ja puolueettomassa laillisesti perustetussa elimessä.
4. Jäsenvaltioiden on annettava yksityiskohtaiset säännökset tunnustamismenettelystä.

10 artikla

Ympäristömenettelyjä koskevat vaatimukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava riittävät ja tehokkaat menettelyt, jotka ovat puolueettomia, oikeudenmukaisia ja nopeita ja jotka eivät ole niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyihin osallistumiselle.

Tämän direktiivin nojalla tehdyt päätökset on annettava kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina, ja niiden on mahdollisuuksien mukaan oltava yleisesti saatavilla.

11 artikla
Kertomukset

Jäsenvaltioiden on annettava kertomus tämän direktiivin soveltamisesta saaduista kokemuksista viimeistään [...]. Niiden on toimitettava kertomukset komissiolle viimeistään [...].

Komissio julkaisee näiden kansallisten kertomusten pohjalta yhteisön kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta Euroopan parlamenttia ja neuvostoa varten ja voi ehdottaa tarvittavia muutoksia.

12 artikla
Direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [...]. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

13 artikla
Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

14 artikla
Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja